

Spis treści

Wstęp. Znany i nieznaný Sándor Márai	7
--------------------------------------	---

Część I

Miasto, rodzice, lata szkolne (1900–1919)	17
Miasto	17
Pochodzenie, rodzina	20
Pani Emma, szkoły	23
Przyjaźń z Ödönem Mihályim i kolejna zmiana szkoły	30
Pierwszy tomik poetycki i poszukiwanie kontaktu z Gyulą Krúdyem	34
Dziennikarz pism humorystycznych i komunistycznego czasopisma „Vörös Lobogó” [Czerwony Sztandar]	36
Ucieczka i dziwne zakończenie przyjaźni	38
Od Budapesztu do Budapesztu – pisarz mieszczańcem (1919–1928)	41
Lipsk, Weimar, Frankfurt i Goethe	41
Pierwsze tłumaczenia literackie Máraiego i jego aktywność dziennikarska w czasie pobytu w Niemczech	43
Berlin	44
Książki Máraiego wydane w latach spędzonych w Niemczech	46
Ilona Matzner: spotkanie w Berlinie, ślub w Budapeszcie, podróż poślubna do Wiednia	48
Paryż i pierwsze dziecko. Podróż do Włoch	51
Dziennikarz okresu paryskiego. Pierwsza powieść: <i>A mészáros</i> [Rzeźnik]	54
Pisarz podróżujący. <i>Śladami bogów</i>	56
Szykując się do powrotu do domu	61
<i>Műsoron kívül</i> [Poza repertuarem] – mieszczański pisarzem (1928–1936)	63
W Budzie. Życie kawiarniane, małe karczmy i towarzystwa stolikowe	63
Pierwsza miłość	65
Zainteresowanie rolą mieszczaństwa oraz pierwsze sukcesy w karierze literackiej i działalności publicystycznej w Budapeszcie	66
Album i pierwszy prawdziwy sukces: <i>Zbuntowani</i>	70

<i>Idegen emberek</i> [Obcy ludzie]	73
Wiersze i proza: <i>Mint a hal vagy a néger</i> [Jak ryba albo Murzyn], <i>Műsorok kívül</i> [Poza repertuarem]	75
Lustro spowiednicze dla mieszczan: <i>Csutora</i> (1932)	78
Osoba publiczna	80
1933	82
<i>Wyspa</i>	85
<i>Wyznania patrycjusza</i>	86
<i>Bolhapiac</i> [Pchli targ]. Śmierć Ojca	90
<i>Rozwód w Budzie</i>	93
Wydarzenia w 1935 i 1936 roku	95
Ślub kościelny w cieniu Hitlera. Głośna zmiana redakcji	101
<i>Magia</i> – pod urokiem słów i powołania (1937–1948)	105
<i>Zazdrośni</i>	105
<i>Cztery pory roku</i>	107
Odwrócony Trianon	109
Márai jako wolnomularz	111
<i>Kristófie, kochany Kristófie! Nie choruj!</i>	113
<i>Dziedzictwo Estery, Déli szél</i> [Południowy wiatr]	115
Pisarz w zmieniającym się czasie: publicysta „Pesti Hírlap” (1936–1944)	117
Casanova bez miłości i bez przygody: <i>Występ gościnny w Bolzano</i>	119
Sándor Márai w towarzystwie i w kawiarni. <i>Sindbad powraca do domu</i> jako hołd, zabawa i brawura stylistyczna	121
<i>Przygoda</i>	123
Wojna i obrona wartości: <i>Kassai őrvjárat</i> [Patrol w Kassy]	126
<i>Magia</i>	129
Beznadziejność relacji międzyludzkich: <i>Ta prawdziwa</i>	131
<i>Niebo i ziemia</i> . Członkostwo w Węgierskiej Akademii Nauk	133
<i>Röpirat a nemzetnevelés ügyében</i> [Polemika w kwestii wychowania narodu].	
Pisarz i polityka	134
<i>A kassai polgárok</i> [Obywatele Kassy]	136
Żar: dzieło wybitne czy kicz?	138
Rok kryzysowy (1943) i znakomity tom <i>Księża ziół</i>	140
Artykuły w gazecie i w wydaniu książkowym (<i>Kronika Niedzielną</i>)	143
Najsłabsze dzieło w dorobku pisarskim z okresu przeżytego na Węgrzech: <i>Sirály</i> [Mewa]. Miłość do Márii Mezei	144
Wojenna codzienność i plany twórcze. Leányfalu	148
Życie pod koniec wojny. Okruchy duszy: <i>Verses Könyv</i> [Księga Wierszy]	150
Życie na ruinach. <i>Dziennik</i>	153
Wiara Máraiego na podstawie dzienników i twórczości	157
Recenzje i uznanie społeczne	158

Mag bez władzy: <i>Czary mary</i> . Miłość do Klári Tolnay	159
<i>Szabadulás</i> [Wyzwolenie]. Życie w pierwszym pełnym roku pokoju	161
<i>Ihlet és nemzedék</i> [Natchnienie i pokolenie]	164
Powieść o chorym artyście: <i>Siostra</i>	166
Podróż na Zachód. Koniec kontynentu i pewnego mitu: <i>Porwanie Europy</i>	168
<i>Medvetánc</i> [Niedźwiedzi taniec]. Przygotowując się do emigracji	169
<i>Znieważeni: Głos, Znaczek i meldunek</i>	172
Wydarzenia z ostatniego pełnego roku w kraju (1947).	177
Decyzja o emigracji (1948)	
Ostatnie akordy	180
Europejska emigracja – Neapol, blisko domu (1948–1952)	183
Emigracje i paszport oznaczający wolność	183
Od Zurychu do Neapolu	185
Agenci literaccy i Benedetto Croce	188
Początkowe rozdziały trzeciej części <i>Wyznań patrycjusza: Hallgatni akartam</i>	
[Chciałem milczeć]	189
Życie codzienne i literackie na emigracji	194
Pisarz w samotni językowej. <i>Mowa żałobna</i>	196
Współpracownik Radia Wolna Europa	201
Oddalając się od Italii	203
Nowy Jork – możliwości a rzeczywistość (1952–1967)	207
Ameryka	207
<i>Pokój na Itace</i>	211
Codziennosc egzystencji pisarskiej. Daleko od wszystkich	212
1956: rok, który przyniósł ostateczną decyzję. Zamknięcie możliwości	
powrotu do kraju	218
Recepcja pisarza na Węgrzech w dekadach emigracji	222
Dźwiganie się z ruin. Pierwszy emigracyjny <i>Dziennik</i>	225
<i>Egy úr Velencéből</i> [Pewien pan z Wenecji] i pewien pan z Nowego Jorku	231
<i>Krew świętego Januarego</i>	234
Sprawy życiowe	239
Odejsie z Radia Wolna Europa	240
Ponownie w Europie – Węgier w Salerno (1967–1979)	243
Salerno	243
<i>Napló 1958–1967</i> [Dziennik 1958–1967]	246
Parable historyczne, powieści parahistoryczne	248
<i>Sqd w Canudos</i>	250
<i>Rómában történt valami</i> [Coś się stało w Rzymie]	253
<i>Ziemia! Ziemia!...</i>	255
Wiedeń, Kassa i Berno	258
<i>Pokrzepiciel</i>	261

Czwarty dziennik: <i>Napló 1968–1975</i> [Dziennik 1968–1975]	263
Album z roku 1932 wydany w 1976. Liryczne podsumowanie: <i>A delfin visszanézett</i> [Delfin się obejrzał]	265
Utwory sceniczne i słuchowiska	269
<i>Maruderzy</i> – ostatnia dekada (1980–1989)	273
Ostatnia przeprowadzka	273
<i>Judit ...és az utóhang</i> [Judit ...i echo]	276
<i>Jób ...és a könyve</i> [Hiob ...i jego księga]	278
<i>Trzydzieści srebrników</i>	281
Ostatni dziennik wydany za życia autora: <i>Napló 1976–1983</i> [Dziennik 1976–1983]	283
Resztkę życia. Łabędziego pieśń pisarza: <i>Szűszerelem</i> [Prawdziwa miłość]	287
Śmierć Loli	289
W samotności. Ostatni pełny rok	290
<i>Dzieło Garrenów</i>	294
1989: Śmierć jako motyw i śmierć własna (requiem)	297
Motyw śmierci w twórczości Máraiego	299
Motyw samobójstwa	299
Własna śmierć	301
Epilog	305

Część II

Sukces pośmiertny i spuścizna Sándora Máraiego	309
SUKCES POŚMIERTNY	309
Sforsowanie chińskiego muru literatury światowej	309
Popularność o wielu obliczach: sukces Máraiego na świecie	310
Możliwe przyczyny sukcesu	316
SPUŚCIZNA MÁRAIEGO	319
Opis spuścizny Máraiego	320
Publikowanie spuścizny Máraiego w minionych dekadach	322
Okrucy życia	326
Życie i twórczość pisarza – chronologia wydarzeń	329
W hołdzie Máraiemu – kalendarium wydarzeń	339
Wydania książkowe utworów Sándora Máraiego (1918–2022)	347
Źródła zdjęć	355